

DOKUMENT			DIARIENUMMER
Bälingebygdens församling			Skriv diarienummer
BESLUTFATTARE	BESLUTSDATUM	BESLUT GÄLLER FRÅN	SENAST UPPDATERAD
Kyrkorådet	29 april 2026	Välj datum	5 november 2025
UPPRÄTTAT AV			DOKUMENTTYP
Jenny Hansson, Niklas Zetterqvist			Policy

Policy för återbruk av återlämnade gravstenar inom Bälingebygdens församling

Syfte

Att främja ett hållbart och respektfullt återbruk av gravstenar som återlämnats till kyrkogårdsförvaltningen, i enlighet med begravningslagen och kulturmiljölögnstiftningen. Policyn syftar till att bevara kulturarvet, minska miljöpåverkan och erbjuda ett prisvärt alternativ till nyttillverkade gravstenar.

1. Grundprinciper

Återbruk ska ske med respekt för den avlidne och anhöriga. Gravstenar får endast återanvändas efter skriftligt medgivande från gravrättsinnehavaren. Gravstenar med kulturhistoriskt värde ska bevaras och inte återbrukas eller förstöras.

2. Bedömning och hantering

Kyrkogårdsförvaltningen ansvarar för att bedöma om en återlämnad gravsten är lämplig för återbruk. Gravstenar som ska återanvändas kan i väntan på återanvändning ha kvar den gamla texten alternativt har kyrkogårdsförvaltningen låtit avidentifiera stenen. Den som önskar återanvända en sten bekostar själv slipning och ny gravering. Om stenen avidentifierats i förväg, bekostar den nya gravrättsinnehavaren den kostnad församlingen haft. Gravstenarna får endast användas inom Bälingebygdens församling. I första hand ska gravstenar återanvändas på den kyrkogård som de kom ifrån. Gravstenar lagras på särskild plats eller får stå kvar på ursprunglig gravplats i väntan på ny användning.

3. Återbruk och försäljning

Återbrukade gravstenar kan erbjudas till försäljning till nya gravrättsinnehavare till självkostnadspris. Prissättning ska vara transparent och spegla eventuella arbetskostnader för ombearbetning. Anhöriga bokar tid med ansvarig på kyrkogården för att välja en lämplig sten. Ett stenhuggeri tar fram ett förslag på utformning som ska godkännas av kyrkogårdsförvaltningen innan montering.

DOKUMENT

Bälingebygdens församling

4. Miljöaspekter

Nyttillverkning av gravstenar kräver upp till sju gånger mer energi än återbruk. Återbruk minskar behovet av importerad sten och därmed transportutsläpp. Återbruk bidrar till bevarandet av lokala stensorter och hantverkstraditioner.

5. Juridiska och etiska riktlinjer

Begravningslagen (SFS 1990:1144) reglerar gravrätt och hantering av gravanordningar. Kulturmiljölagen (SFS 1988:950) ska beaktas vid bedömning av gravstenars kulturhistoriska värde. Gravrättsinnehavaren har rätt att ta hem gravstenen eller motsätta sig återbruk. Tillstånd för borttagning av sten ska sökas hos Länsstyrelsen och kan endast sökas av kyrkogårdsförvaltningen.

6. Kommunikation och transparens

Information om möjligheten till återbruk ska finnas tillgänglig för allmänheten via hemsida, broschyrer och vid kontakt med anhöriga. Kyrkogårdsförvaltningen ska dokumentera beslut om återbruk och bevarande enligt gällande rutiner.

7. Hantering av kvarlämnade gravstenar

Gravrättsinnehavaren har sex månader på sig att ta hand om gravstenen efter återlämnande. Därefter tillfaller stenen kyrkogårdsförvaltningen. Gravstenen kan tas bort, bevaras om den har kulturhistoriskt värde, eller återanvändas.

Enligt begravningslagen 7 kap. 37 § ska gravanordningar med kulturhistoriskt värde lämnas kvar på gravplatsen om möjligt.

Gravstenar som är knutna till personer av allmänt känt intresse eller som bedömts ha särskilt kulturhistoriskt värde får inte avlägsnas, återanvändas eller på annat sätt förändras utan föregående tillstånd från länsstyrelsen, i enlighet med 4 kap. 11–14 §§ kulturmiljölagen (1988:950).

Gravfrid gäller i minst 25 år från senaste gravsättning. Under denna tid får gravplatsen inte störas, även om gravrätten har återlämnats.

För att underlätta skötsel tas ofta rabatt framför den återlämnade stenen bort. Detta bedöms från fall till fall beroende på gravanordning och vilken växtlighet som finns på platsen. Att bevara kulturhistoriskt värdefullt växtmaterial är viktigt.

Kyrkogårdsförvaltningen bör inventera gravstenar regelbundet, informera anhöriga om möjligheten att ta hand om stenen, dokumentera beslut och använda skyltning vid behov.